

نوروز در قرآن

رویدادهایی که در نوروز ثبت شد

این روز، نوروز، نام خداوند است، ظاهراً آیه "كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ" (آیه ۲۹ سوره "الرحمن") درباره این روز است، خداوند در هر روز در مواهب و بخشش‌های جدید و تازه ای به بندگان خود می‌بخشد. نوروز نظاره‌گر ثبت رویدادهایی بوده است که اصل و حیات زندگانی بشر در کره خاکی را رقم زده است، به طور مثال می‌توان از زنده شدن هزاران انسان مرده و آغاز حکمرانی حضرت سلیمان (ع) نام برد. عید نوروز از آداب و آیین‌های باستانی نزد ایرانیان به شمار می‌رود. این روز، روز اول فروردین است که ایرانیان و برخی کشورهای همسایه و جهان در این روز به مناسبت اولین روز سال و آغاز سال هجری شمسی جشن می‌گیرند، (۱) یعقوبی و برخی دیگر از مورخان و منجمان درباره این روز همان حرف ابوریحان را گفته و این روز را عید بزرگ ایرانیان نام نهاده‌اند، از مراسم این روز عیدی دادن و هدیه دادن است که مردم به شاهان و بزرگان تقدیم می‌کردند و گاهی نیز بزرگان به مردم هدیه می‌کردند. (۲)

پس از آمدن اسلام به ایران و ایجاد رابطه فرهنگی میان ایرانیان و مسلمانان معاصر پیامبر اکرم (ص) و پس از آن، جمله آداب و رسومی که مورد توجه واقع شد، این روز بود. مردم ایران به رسم دیرینه به بزرگان خود از جمله به پیامبر (ص) هدیه‌ای دادند، چنان که از ابن عباس نقل شده در این روز به حضور پیامبر اکرم (ص) در جام سفید رنگ پر از حلوا آوردند، حضرت (ص) فرمود: این چیست؟ گفتند: امروز روز نوروز است، پرسید که نوروز چیست؟ گفتند: عید بزرگ ایرانیان است، حضرت (ص) درباره نوروز جملاتی گفت که از آنها فهمیده می‌شود این روز قرین با مناسبت‌هایی در گذشته و روز مهمی بود که گروه کلام مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه علمیه قم به برخی از موارد اشاره می‌کند: ۱. در این روز خداوند هزاران مردم را پس از مرگشان زنده کرد و بر آنها باران بارانید. ۲. این روز روزی است که سلیمان پیامبر بر تخت پادشاهی نشست. ۳. در این روز فرشته‌ای به نام پیروز ارواح را برای آفرینش مردم حرکت داده است (آغاز آفرینش انسان). ۴. این روز بهترین ساعات خورشید و بهترین روزهاست. ۵. این روز، نوروز، نام خداوند است، ظاهراً آیه "كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ"

درباره این روز است، خداوند در هر روز در مواهب و بخشش‌های جدید و تازه ای به بندگان خود می‌بخشد، از امیرمؤمنان (ع) در تفسیر این آیه نقل شده که خداوند هر روز چیزهای تازه‌ای می‌آفریند که وجود نداشته است، "... و من احداث بدیع لم یکن...؛ یعنی خداوند متعال نوآوری‌های فراوان از نعمت‌ها و موجودات دارد، علاوه بر اینکه آفریدگان در استمرار وجود به قدرت لایزال او وابسته‌اند، علاوه بر آن آفرینش‌های جدیدی در حال آفرینش هستند، (۳) مرحوم علامه طباطبایی نیز در تفسیر این آیه فرموده، منظور درخواست آسمانیان و زمینیان از خداوند است که نیازهای خود را به زبان و غیر زبان از خداوند می‌گیرند، از جمله وابستگی وجودی از حضرت حق دارند، (۴) یعنی پایدار بودن وجودشان از خداوند است، از این تفاسیر می‌توان یافت که حدیث مذکور درست است که نوروز را از نام خداوند و از اوصاف جل جلاله گرفته‌اند، چون خداوند هر لحظه نوآفرین است و هر روزی که پروردگار متعال به آفرینش نو می‌پردازد، علاوه بر اینکه حیات نو به هستی و موجودات می‌دهد، از زبان ائمه (ع) نیز مقارناتی درباره نوروز ذکر شده که قابل توجه است که در ادامه ذکر می‌شود.

۶. آغاز حیات در هستی.
۷. روز پیمان گرفتن خداوند از مؤمنان برای اظهار عبودیت و اقرار به ولایت ائمه (ع).
۸. در برخی روایات این روز را روز فرج و پیروزی حضرت صاحب الامر مهدی موعود (عج) نامیده‌اند که در این روز خداوند او را بر تمام گمراهان پیروز خواهد کرد.
۹. گفته شده در این روز باد آغاز به وزیدن گرفت و آفریده شده شاید حکمت بادی بودن بیشتر این روزها همین مسأله باشد که زمین را از خواب زمستانی بیدار می‌کند.

۱۰. آغاز رویش گل‌ها در زمین را نیز به این روز نسبت داده‌اند.
۱۱. همچنین گفته شده خورشید در این روز آفریده شده و آغاز به تابش کرده است. (۵)

* پی‌نوشت‌ها:

۱. ابوریحان بیرونی، آثار الباقیه عن القرؤن الخالیه، ترجمه علی اکبر دانا سرشت، تهران، چاپ سوم، امیرکبیر، ۱۳۶۳ ش، ص ۲۹۰.
 ۲. یعقوبی، تاریخ ترجمه آیتی، تهران، علمی فرهنگی، ۱۳۷۴ ش، ج ۱، ص ۲۱۶ - ۲۱۸.
 ۳. مکارم شیرازی، ناصر و دیگران، الامثل کافی، تفسیر کتاب الله، قم، مدرسه امام علی بن ابیطالب، ۱۴۲۱ ق، ص ۳۹۷ - ۳۹۸.
 ۴. طباطبایی، سیدمحمدحسین، تفسیر المیزان، ترجمه موسوی، ۱۳۷۴ ش، ج ۱۹، ص ۱۵۳.
 ۵. مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، بیروت، دارالوفاء، ۱۴۰۲ ق، ج ۵۶، ص ۹، ح ۵۲.
- منبع: خبرگزاری فارس

عید از منظر امیرالمؤمنین (ع)

عید از نظر علی (ع): "هر روزی که در آن روز، معصیت خدا نشود و گناهی انجام نگیرد، آن روز عید خوانده می‌شود «کل یوم لا یعصى الله تعالی فیه فهو یوم عید» و این فرمایش امیرمؤمنان (ع) اشاره به این موضوع دارد که روز ترک گناه، روز پیروزی و پاکی و بازگشت به فطرت نخستین است.

از سوید بن عفله نقل شده است که گفت: در روز عید بر امیرالمؤمنین (ع) وارد شدم و دیدم که نزد حضرت نان گندم و خطیفه (نان شیرمال) و ملبنه (حلوا شکر) است. پس به آن حضرت عرض کردم روز عید و خطیفه؟! حضرت فرمود: «انما هذا لمن عید من غفرله»؛ این عید کسی است که آمرزیده شده است.

روایت شده است: چیزی به رسم هدیه نوروزی خدمت امیرالمؤمنین (ع) تقدیم شد، حضرت پرسید: این چیست؟ عرض کردند: بسا امیرالمؤمنین! امروز نوروز است. فرمود: هر روز را برای ما نوروز سازید.

**

در روایتی منسوب به حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام) آمده است که می‌فرماید: «نوروز، روزی است که پروردگار از بندگان پیمان گرفته است او را عبادت کنند و بدو شرک نوزند و به فرستادگانش و امامان (علیهم السلام) ایمان آورند. نوروز، روزی است که خورشید در آن طلوع کرده و هیچ نوروزی نیست مگر این که ما در آن روز در انتظار از میان رفتن سختی‌هایم؛ زیرا نوروز از روزهای ما و شیعیان ماست.»
بحارالانوار، ج ۵۹، ص ۹۲.

مبدا کبیر - زیاده

